

ISTUNNON JÄLKEEN

Usein oikeudenistuntopäivät ovat raskaita ja voimia vieviä. On hyvä antaa itselle aikaa palautua päivästä ja puhua kokemuksesta jonkun kanssa. Jos kaipaat kuuntelijaa, voit soittaa esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen Auttavaan puhelimeen 116 006.

Kaikki Rikosuhripäivystyksen palvelut riku.fi/palvelut

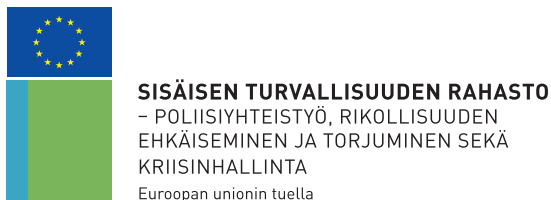
**RIKU PALVELEE RIKOKSEN UHREJA,
HEIDÄN LÄHEISIÄÄN JA
RIKOSASIASSA TODISTAVIA
MAKSUTTA KOKO MAASSA.**

   /rikosuhripaivystys @rikosuhririt

Toimintaa tukee:

Visitor-toiminta tuomioistuimessa -hanke rahoitettu:

ENNEN ISTUNTOA

Pääsääntöisesti oikeustalolle saavutaan turvatarkastuksen läpi. Oikeustalolla on infopiste, josta löytyvät päivän aikana käsiteltävien oikeusistuntojen aikataulut ja salinumerot. Salikohtaiset tiedot löytyvät myös salien ovien vierestä.

Oikeudenkäynti etenee omalla kaavallaan, varaudu odottamiseen. Ilmoitetut aikataulut ovat suuntaa antavia. Mikäli et ole saanut lupaa poistua oikeustalolta, tulee sinun odottaa vuoroasi odotustilassa.

Jos olet asianomistaja tai todistaja ja koet kiusalliseksi odottaa vastapuolen kanssa samassa tilassa, voit tiedustella erillistä odotustilaa.

Oikeudenkäynnin alkamisesta ilmoitetaan yleensä syytetytyn nimellä kuuluttamalla, jonka jälkeen kaikki istuntoon tulijat siirtyvät saliin. Istuntosalista ei voi poistua kesken käsittelyn, tarvittaessa voit pyytää tuomarilta taukoa. Huolehdi puhelimesi äänettömälle ennen saliin menoa.

Syyttäjän kutsumille asianomistajille ja todistajille valtio voi korvata oikeudenkäyntipäivältä päivärahaa, halvimman kulkuneuvon mukaisia matkoja sekä mahdollista ansionmenetystä. Oikeustalon kansliasta voit kysyä kuinka korvauksia pyydetään ja maksetaan. Valtion maksama korvaus oikeudenkäyntiin saapumisesta on eri asia kuin syytetyltä vaadittava vahingonkorvaus.

Voit aina kysyä neuvoa henkilökunnalta.

ASIANOMIS- TAJANA TAI TODISTAJANA OIKEUDESSA – KÄYTÄNNÖN OHJEITA

Rikosuhripäivystyksen oppaita ● 3 (2017)

SYYTTÄJÄSTÄ, ASIANOMISTAJASTA JA VASTAAJASTA KÄYTETÄÄN YHTEISNIMITYSTÄ ASIANOSAINEN.

PAIKALLAOLIJAT ISTUNNOSSA

- Oikeuden puheenjohtaja eli lainoppinut tuomari
- Sihteeri
- Lautamiehet eli maallikkotuomarit osallistuvat oikeuden istuntoon tietynlaisissa rikoksissa. Joskus istunnossa lautamiehien sijaan voi olla useampi tuomari.
- Syyttäjä
- Asianomistaja eli rikoksen uhri
- Vastaja eli rikoksesta syytetty
- Oikeudenkäyntiavustaja eli asianajaja tai muu lakimies
- Todistaja

Lisäksi oikeudenistunnossa voi olla mukana tukihenkilö, tulkki ja edunvalvoja. Asianomistajilla ja todistajilla on mahdollisuus saada tukihenkilö oikeusprosessin ajaksi esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen kautta. Edunvalvoja on mukana tapauksissa, joissa asianomistaja tai syytetty on alaikäinen, eikä hänen huoltajansa voi valvoa hänen etuaan. Myös aikuiselle voidaan määrätä edunvalvoja.

Oikeudenkäynti on pääsääntöisesti julkinen, joten sitä seuraamaan voi tulla yleisöä. Asian käsittelyä suljettuina ovin tulee pyytää erikseen. Tuomioistuin päättää käsittelyn julkisuudesta tapauskohtaisesti.

Joskus asianomistaja tai todistaja ei halua kohdata syytettyä. Käräjäoikeus voi päättää, että saliin asennetaan sermi näkösuojaksi tai että syytetty ei ole samassa tilassa kuulemisen aikana.

VARSINAINEN KÄSITTELY

Puheenjohtaja varmistaa aluksi, että kaikki oikeudenkäyntiin kutsutut ovat paikalla. Jos kaikki kutsutut eivät ole saapuneet paikalle, voidaan asia joissain tapauksissa silti käsitellä. Usein istunto kuitenkin joudutaan siirtämään toiselle päivälle ja kaikkien on saavuttava uuteen oikeudenkäyntiin. Istunnon siirtyessä paikalle saapuneilla syyttäjän nimeämällä asianomistajilla ja todistajilla on oikeus kulukorvauksiin.

Kutsuttujen läsnäolon varmistamisen jälkeen paikalla olevat todistajat poistetaan salista odottamaan omaa todisteluvuoroaan, jonka alkamisesta ilmoitetaan kuuluttamalla.

VAATIMUSTEN ESITTÄMINEN JA VASTAAMINEN

Istunnon aluksi syyttäjä ja asianomistaja esittävät omat vaatimuksensa ja perustelevat ne. Syytetty vastaa vaatimuksiin ilmoittaen pitääkö hän vaatimuksia oikeina.

Joissain tilanteissa syytetylle voidaan pyytää mielentilatutkimusta, jonka tekemisestä päättää tuomioistuin. Oikeudenkäynti keskeytetään tutkimuksen ajaksi. Asian käsittelyä jatketaan muutamien kuukausien kuluttua. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, onko tekijä ymmärtänyt tekonsa seuraukset, eli onko hän ollut kokonaan tai osittain syyntakeinen rikoksen tapahtuessa. Syyntakeetonta tekijää ei voida tuomita.

ASIAESITTELY

Asianosaiset kertovat oman näkemyksensä asiasta ja tapahtumien kulusta. He kertovat myös, mihin kirjallisiin todisteisiin he vetoavat ja mitä pyrkivät näyttämään niillä toteen sekä keitä henkilöitä he haluavat kuulla ja miksi.

Asioiden esittämisjärjestys on kaikissa käsittelyn vaiheissa sama: syyttäjä, asianomistaja ja syytetty.

TODISTELU

Todistelussa käydään läpi kirjalliset todisteet ja mahdollisten todistajien kuuleminen. Asianomistajalla ja syytetyllä on oikeus esittää kysymyksiä toisilleen ja todistajille. Jos osa-

puolilla on oikeusavustajat, he yleensä esittävät kysymykset päämiestensä puolesta. Yleensä kertomukset tallennetaan.

Todistajalla ja asianomistajalla on totuudessapysymisvelvollisuus. Se tarkoittaa, että heidän on kerrottava kaikki mitä he tietävät ja muistavat tapahtuneesta. Syytetyllä tätä velvollisuutta ei ole, sillä kenenkään ei tarvitse todistaa itseään vastaan.

LOPPUPUHEENVUOROT

Asianosaiset voivat tehdä loppuyhteenvedon esitetystä näyttöstä ja kertoa omat ehdotuksensa asian ratkaisusta. Yleensä mahdolliset oikeusavustajat hoitavat loppupuheenvuorot osapuolten puolesta.

TUOMIO

Istunnon lopuksi oikeussali tyhjennetään ja oikeuden jäsenet jäävät päättämään mahdollisesta syyllisyydestä ja seuraamuksista.

Tuomio voidaan ilmoittaa heti oikeudenkäynnin päätteeksi tai sen saa myöhemmin niin sanottuna kansliatuomiona, jonka ajankohta ilmoitetaan istunnon lopussa. Tällöin tuomion voi noutaa kansliasta tai se toimitetaan avustajalle. Joissain tuomioistuimissa sen voi saada pyydettyä kirjeitse kotiin tai sähköpostilla.

Tuomion yhteydessä käräjäoikeus ilmoittaa muutoksenhakuohjeet eli kuinka toimia, jos osapuolet haluavat valittaa ratkaisusta hovioikeuteen.

Jos olet tyytymätön tuomioon, siitä tulee ilmoittaa 7 vuorokauden sisällä tuomion antamispäivästä eli viimeistään seuraavan viikon vastaavana viikonpäivänä virka-aikana. Sinulla on 30 vuorokautta aikaa toimittaa mahdollinen valitus.

Hovioikeuden päätöksestä valittaminen korkeimpaan oikeuteen vaatii valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.